

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

NEMOCNICE HAVLÍČKŮV BROD
ODDĚLENÍ PATOLOGIE
Husova 2624, Havlíčkův Brod, PSČ 580 22

Příručka pro odběr primárních vzorků

Oddělení patologie, Histologická laboratoř

Dokument první vrstvy řízené dokumentace

pro zajištění jednotného systému preanalytické fáze na Histologické laboratoři Oddělení
patologie

Zpracoval: Bc. Petra Zápotočná
Manažer kvality Oddělení patologie

Hana Doležalová, DiS.
vedoucí laborantka Oddělení patologie

Schválil: MUDr. Roman Boháč
Primář Oddělení patologie

Datum schválení: 6. 10. 2021

Vydal: Bc. Petra Zápotočná
Manažer kvality Oddělení patologie

Datum vydání: 6. 10. 2021

Rozdělovník:

číslo výtisku	Jméno / funkce	Datum přidělení	Podpis
1	Elektronicky na serveru NHB – Intranet PAT	6.10.2021	---
Kopie 1	Elektronicky na www.onhb.cz	6.10.2021	---

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

OBSAH

1.	ÚVOD	4
2.	PŘEDMĚT PŘÍRUČKY pro odběr primárních vzorků	5
3.	NORMATIVNÍ ODKAZY	5
4.	TERMÍNY, DEFINICE A ZKRATKY	5
4.1.	Termíny a definice	5
4.1.1.	Obecné termíny	5
4.1.2.	Odborné termíny	6
4.2.	Definice	6
4.3.	Zkratky	6
5.	IDENTIFIKACE	7
5.1.	Identifikace Nemocnice Havlíčkův Brod	7
5.2.	Identifikace Oddělení patologie	7
5.3.	Telefonní a mailové spojení na pracovníky PAT	8
5.4.	Telefonní a mailové spojení na příjem vzorků	8
5.5.	Provozní doba na PAT, doby příjmu vzorků	8
6.	ŘÍZENÍ SYSTÉMU MANAGEMENTU KVALITY	9
7.	ZAMĚŘENÍ LABORATOŘE A SPEKTRUM NABÍZENÝCH SLUŽEB	9
8.	MANUÁL PRO ODBĚRY PRIMÁRNÍCH VZORKŮ	9
8.1.	Informovaný souhlas pacienta	9
8.2.	Základní informace	9
8.3.	Průvodní listy k vyšetření	10
8.3.1.	Průvodní list k zásilce histologického materiálu	10
8.3.2.	Průvodní list k cytologickému vyšetření	10
8.4.	Požadavky na urgentní vyšetření (STATIM)	11
8.5.	Odběry a fixace vzorků	12
8.5.1.	Odběry a fixace tkání	12
8.5.1.1.	Všeobecné zásady pro odběry tkání	12
8.5.1.2.	Manipulace s materiálem pro peroperační vyšetření	13
8.5.2.	Odběry pro cytologické vyšetření	13
8.5.2.1.	Zhotovení nátěrů a jejich fixace	13
8.5.2.2.	Odběry tělesných tekutin a jejich fixace	14
8.6.	Informace k dopravě materiálu	14
8.7.	Informace pro pacienta k odběrům	14
9.	PREANALYTICKÉ PROCESY V LABORATOŘI	15
9.1.	Příjem průvodních listů a materiálu	15
9.2.	Postupy při doručení vadných (kolizních) primárních vzorků	15
9.3.	Postupy při nesprávné identifikaci materiálu nebo průvodního listu	16
9.4.	Vyšetřování smluvními laboratořemi, konzultační činnost	16
10.	FÁZE PO VYŠETŘENÍ	16
10.1.	Bezpečné odstraňování materiálů	16
10.2.	Manipulace a skladování materiálu	16
10.2.1.	Skladování před a v průběhu vlastního vyšetření	16
10.2.2.	Skladování po vyšetření	17
10.3.	Opakovaná a dodatečná vyšetření a časový interval pro jejich požadování	17
11.	VYDÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ A KOMUNIKACE S LABORATOŘÍ	17
11.1.	Informace o formách vydávání výsledků	17
11.2.	Typy nálezů a laboratorních zpráv	18

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

11.3.	Změny výsledků a nálezů.....	18
11.4.	Intervaly od dodání materiálu k vydání výsledků	18
11.5.	Způsob řešení stížností.....	19
12.	SEZNAM VÝŠETŘENÍ POSKYTOVANÝCH LABORATOŘÍ.....	20
12.1.	Histologická laboratoř	20
12.2.	Pitevna.....	21
13.	Obecné zásady na ochranu osobních údajů.....	21

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

1. ÚVOD

Příručka pro odběr primárních vzorků Oddělení patologie, laboratoř histologická (dále jen PAT) je určena pro lékaře, laboratorní pracovníky, zdravotní sestry a zákazníky, kteří využívají našich služeb nebo se o jejich využití rozhodují. Příručka pro odběr primárních vzorků je vypracována tak aby vedla k lepší a rychlejší orientaci v oblasti preanalytické fáze a informovala tak o nabídce laboratorních zkoušek, přístrojovém a personálním zázemí na PAT, Nemocnice Havlíčkův Brod. Dále tento dokument informuje o kopiích, odkazech, postupech a návodech o přípravě a odběru biologického materiálu, dopravě vzorků do laboratoře a správném uchování vzorků do doby vlastního zpracování. Informace uvedené v tomto řízeném dokumentu jsou v souladu s požadavky normy ČSN EN ISO 15189:2013 a dokumenty, na které se tato norma odkazuje.

Laboratoře PAT provádějí spektrum vyšetření v oblasti histologie, cytologie a imunohistochemie. Zajišťují pitvy s následným odběrem a zpracováním nekropsií.

Odběr primárních vzorků (biopsie, cytologie) pro laboratorní vyšetření obecně provádějí pracovníci zdravotnických zařízení (zákazníci), kteří tato vyšetření požadují. Při odběru se řídí návody pro specifická vyšetření, která pro jednotlivé pacienty ordinují (viz dále v této příručce). Příprava pacienta pro odběr vzorku spolu se získáním jeho informovaného souhlasu s vyšetřením je rovněž povinností klinického pracovníka, který v této oblasti může kontaktovat příslušné laboratorní pracovníky PAT. Uvedený proces zajišťuje optimální podmínky pro vyšetření ve prospěch pacienta. Pro klinické pracovníky jsou rovněž závazné návody pro transport vzorků do laboratoře. Tyto návody jsou uvedeny detailně dle rozsahu vyšetření, které je v primárním vzorku požadováno. Kliničtí pracovníci také odpovídají za správné vyplnění formuláře žádosti (žádanky) a označení primárních vzorků štítky pro jednoznačnou identifikaci pacienta. Na žadance o vyšetření musí být rovněž mimo jiné uvedeny základní informace o pacientovi, datum a čas odběru a záznam totožnosti osoby provádějící odběr primárního vzorku. Je třeba také sledovat transport primárních vzorků do laboratoře (zejména u peroperačních biopsií) tak, aby byla zaručena jejich doprava v čase odpovídajícím povaze požadovaných vyšetření. Pokud transport neproběhne za doporučených podmínek (viz dále), může dojít k nežádoucímu ovlivnění výsledku vyšetření. Vyšetřující laboratoř má právo vyšetření vzorku buď odmítnout, nebo upozornit zákazníka na omezenou validitu vyšetření.

Odběr primárních vzorků (nekropsií z pitvy) se provádí na PAT, na pitevně PAT. Vlastní odběry pak provádějí pracovníci PAT (lékaři s pitevním sanitářem) pověřeni k této činnosti podle příslušných standardních operačních postupů. Výsledky vyšetření pak slouží jak pro diagnostiku vyšetřovaných pacientů

PAT provádí tzv. patologicko-anatomické pitvy.

Nabídka laboratorních služeb poskytovaných PAT sebou nese velmi přísné požadavky jak na vysoké profesionální znalosti laboratorních pracovníků, tak i na analytické postupy, přístrojové vybavení a používaný systém managementu kvality. Další informace o personálním obsazení a o laboratořích PAT se dozvíte na internetových stránkách naší organizace - www.onhb.cz .

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

2. PŘEDMĚT PŘÍRUČKY pro odběr primárních vzorků

Tato příručka specifikuje požadavky na preanalytickou fázi (primární odběr vzorků) a způsobilost PAT jako zdravotnické laboratoře, která plní v této oblasti kritéria normy ČSN EN ISO 15189.

3. NORMATIVNÍ ODKAZY

Dále uvedené dokumenty jsou pro použití tohoto dokumentu nezbytné. U datovaných odkazů platí pouze uvedené vydání. U nedatovaných odkazů platí vždy nejnovější vydání příslušné publikace (včetně všech změn).

ČSN EN ISO 15189:2013 Zdravotnické laboratoře - Požadavky na kvalitu a způsobilost

ISO/IEC Guide 2 Normalizace a příbuzné činnosti – Všeobecný slovník

ISO 31 (všechny části) Veličiny a jednotky

Mezinárodní slovník základních a obecných termínů v metrologii (VIM). BIPM, IEC, IFCC, ISO, IUPAC, IUPAP, OIML

4. TERMÍNY, DEFINICE A ZKRATKY

Pro účely této normy se používají termíny a definice uvedené v ISO 9000, ISO/IEC Guide 2, VIM a dále tyto termíny a definice:

4.1. Termíny a definice

4.1.1. Obecné termíny

Vyšetření

Soubor úkonů, jejichž cílem je stanovení hodnot nebo charakteristika vlastností.

POZNÁMKA V některých oborech se vyšetřením myslí celkový souhrn většího počtu zkoušek, pozorování nebo měření.

Vedoucí laboratoře

Kompetentní osoba odpovídající za laboratoř a úředně ji zastupující.

POZNÁMKA Pro účely této příručky pro odběr primárních vzorků se zmíněná osoba souhrnně označuje jako vedoucí PAT nebo primář PAT.

Vedení laboratoře

Osoby, které řídí činnosti laboratoře vedené vedoucím laboratoře.

Postupy předcházející vyšetření

preanalytická fáze

Kroky začínající v chronologickém pořadí požadavkem lékaře a zahrnující žádanku o vyšetření, přípravu pacienta, odběr primárního vzorku a dopravu do laboratoře nebo v rámci laboratoře a končící zahájením postupu analytického vyšetření.

Jedná se o soubor všech postupů a operací, kterými projde vzorek analyzovaného materiálu od okamžiku, kdy je analýza požadována, do okamžiku, kdy je vzorek vložen do analytického měřicího systému (automatického analyzátoru aj.).

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

Primární vzorek

vzorek, soubor sestávající z jedné nebo více částí původně odebraných ze systému

4.1.2. Odborné termíny

Biopsie

Chorobná tkáň je získávána operací, výškrabem, vyříznutím apod. živým pacientům. Materiál je ihned po vyjmutí uložen do nádoby s fixační tekutinou. Nádoba musí být dostatečně velká, tekutina musí mít ke tkáni přístup ze všech stran. Používá se 4% roztok formaldehydu. Nádoba musí být řádně označena štítkem se jménem pacienta, číslem pojištěnce, datem odběru a oddělením, ze kterého je materiál zaslán. Takto označený materiál přijde spolu s vyplněným průvodním listem.

Peroperační biopsie

Tkáň je získávána během operace pacienta a je ihned po vyjmutí odeslána na oddělení patologie bez fixace. Tato tkáň je zpracovávána na zmrazovacím mikrotomu Kryostat.

Nekropsie

Tkáň se získává při pitvě zemřelé osoby. Pitevní sanitář vkládá ihned po vyjmutí tkáň do nádoby s fixační tekutinou, označí číslem pitvy a jménem lékaře, který pitvu prováděl.

Imunohistochemické vyšetřování

Umožňuje in situ identifikaci antigenních buněk nebo tkáňových struktur, včetně sekrečních produktů na základě specifické antigen – protilátkové interakce, které jsou vizualizované vhodným markrem na světelné úrovni. Imunohistochemická reakce využívá speciální postupy, které mají s rutinní histologií společný pouze postup odparafinování řezů.

Cytologické vyšetřování

Cytologickým vyšetřením zpracováváme punktáty cyst, hrudní a břišní punktáty, materiál ze štítné žlázy, slinných žláz a místních uzlin. PAT gynekologickou cytologií neprovádí.

4.2. Definice

4% formaldehyd = 10% formalín (formol)

4.3. Zkratky

Použitá zkratka	Vysvětlení zkratky
PAT	Oddělení patologie, laboratoř histologická
NIS	Nemocniční informační systém

Zkratky jednotlivých vyšetření na PAT jsou uvedeny v kapitole 12 tohoto dokumentu

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

5. IDENTIFIKACE

5.1. Identifikace Nemocnice Havlíčkův Brod

Zdravotnická organizace Nemocnice Havlíčkův Brod je příspěvková organizace a má svoji právní identitu (viz. SD_PAT_02 druhé vrstvy řízené dokumentace).

Adresa nemocnice:

Nemocnice Havlíčkův Brod

Husova 2624
Havlíčkův Brod
PSČ 580 22

e-mail: nemocnice@onhb.cz

webové stránky: www.onhb.cz

spojovatelka: 569 472 111
fax: 569 421 982
bankovní účet: 17938-521/0100
IČ: 00179540
DIČ: CZ00179540

5.2. Identifikace Oddělení patologie

Oddělení Patologie (dále jen „PAT“) je součástí Nemocnice Havlíčkův Brod (viz. Příloha č. 1, odkaz 1 tohoto dokumentu).

PAT poskytuje zdravotní služby v oblasti laboratorní diagnostiky:

histologie

- biopsie
- peroperační biopsie
- nekropsie
- imunohistochemické vyšetřování

cytologie

Adresa laboratoře

Oddělení patologie

Husova 2624
Havlíčkův Brod
PSČ 580 22

e-mail: roman.bohac@onhb.cz

webové stránky: www.onhb.cz

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

5.3. Telefonní a mailové spojení na pracovníky PAT

Pracovníci tvořící vedení a management Oddělení patologie

Titul, jméno, příjmení:	Funkce:	e-mail	telefon
MUDr. Roman Boháč	Primář PAT	roman.bohac@onhb.cz	569 472 536
MUDr. Jan Betlach	Zástupce primáře PAT	jan.betlach@onhb.cz	569 472 205
Hana Doležalová, DiS.	Vedoucí laborantka PAT	hana.dolezalova@onhb.cz	569 472 537
Bc. Petra Zápotočná	Manažer kvality PAT	petra.zapotocna@onhb.cz	569 472 457

5.4. Telefonní a mailové spojení na příjem vzorků

Příjem vzorků:	telefon
Pracovník vykonávající příjem vzorků	569 472 524

Laborant na příjmu vzorků Vám poskytne veškeré potřebné informace o prováděných vyšetřeních, požadavcích na odběr včetně používaných odběrových systémů.

Výsledky analýz v tištěné podobě zasíláme přímo ambulantnímu lékaři, který si vyšetření zadal.

Výsledky pro lůžková oddělení Nemocnice Havlíčkův Brod jsou zasílány v rámci nemocničního elektronického informačního systému (NIS). Pouze u nádorů se zasílají kopie výsledků vyšetření v písemné podobě na Oddělení onkologie. U gynekologického materiálu se výsledky vyšetření zasílají elektronicky přes NIS na Oddělení gynekologicko-porodnické a zároveň se zasílají kopie výsledků vyšetření v písemné podobě ordinujícím gynekologům, u kterých je pacientka vedena.

Interpretace výsledků probíhá telefonicky.

5.5. Provozní doba na PAT, doby příjmu vzorků

Příjem biologického materiálu	06.00 – 14.00 hodin
Příjem biologického materiálu (sobota, neděle, svátky)	---
Provozní doba laboratoře (pracovní dny)	06.00 – 15.00 hodin
Provozní doba laboratoře (sobota, neděle, svátky)	---

Po této době je možno zpracovat **pouze peroperační biopsie** a to pouze po **telefonické domluvě** s lékařem na čísle 569 472 536 (kl. 536).

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

6. ŘÍZENÍ SYSTÉMU MANAGEMENTU KVALITY

Řízení systému managementu kvality se stalo nedílnou součástí všech činností na PAT. Je zajišťováno v několika vzájemně provázaných stupních. Splnění všech požadavků na kvalitu dle normy ČSN EN ISO 15189:2013 je nezbytnou podmínkou při akreditaci PAT.

PAT je akreditováno dle normy ČSN EN ISO 15189:2013 a oblast preanalytické fáze je toho nedílnou součástí.

Laboratoře PAT se účastní EHK (externího hodnocení kvality) dle plánu pro daný rok. EHK a úspěšná účast v něm se týká i zavedení systému managementu kvality do preanalytické fáze.

Oddělení patologie je akreditováno pro postgraduální specializační vzdělávání lékařů v oboru patologická anatomie dle zákona č. 95/2004 Sb.

Nemocnice Havlíčkův Brod, p.o. je jako celek (včetně Oddělení patologie) akreditována dle standardů SAK ČR.

7. ZAMĚŘENÍ LABORATOŘE A SPEKTRUM NABÍZENÝCH SLUŽEB

Laboratoř nabízí pro všechna oddělení nemocnice a externí lékaře bioptická vyšetření, vybraná imunohistochemická vyšetření a negynekologická cytologická vyšetření. Pro Nemocnici Havlíčkův Brod, p.o. laboratoř zajišťuje peroperační histologická vyšetření. V autoptickém provozu pak provádí patologicko-anatomické pitvy zemřelých v Nemocnici Havlíčkův Brod, p.o.

Na požádání externích ambulantních lékařů poskytujeme fixační tekutinu, odběrové nádoby, průvodní listy na histologická / cytologická vyšetření, transportní krabičky pro cytologii a podložní skla.

8. MANUÁL PRO ODBĚRY PRIMÁRNÍCH VZORKŮ

Tato vyšetření patří do odborností:

807 – Patologická anatomie

823 – Laboratoř patologie

8.1. Informovaný souhlas pacienta

PAT v rámci své působnosti histologické laboratoře nemá důvod provádět informovaný souhlas pacienta (pacienti nejsou zákazníky PAT).

8.2. Základní informace

V této kapitole jsou obsaženy všechny pokyny, které se týkají správného odběru, fixace a zacházení s materiálem pro histologické a cytologické vyšetření. Tyto informace jsou důležité zejména pro odesílající lékaře a další zdravotnické pracovníky odpovědné za odběry, fixaci a označení materiálu či preparátů.

Na základě platné legislativy si dovoluujeme upozornit lékaře provádějící odběr na vyžadování informovaného souhlasu pacienta o prováděných výkonech.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

8.3. Průvodní listy k vyšetření

8.3.1. Průvodní list k zásilce histologického materiálu

S každým materiálem, který je zasílán do laboratoře na histologické vyšetření, musí být dodán řádně vyplněný průvodní list (průvodka) - viz [Průvodka k bioptickému a cytologickému vyšetření vzorku](#), která je umístěna na webu nemocnice www.onhb.cz na stránce Oddělení patologie. Ústní požadavky nejsou ze strany naší laboratoře akceptovány.

Průvodka musí obsahovat minimálně tyto povinné údaje:

- jméno a příjmení pacient,
- číslo pojištěnce, příp. datum narození a pohlaví (novorozenci, cizinci),
- identifikaci žadatele – jméno a podpis odesílajícího lékaře, IČP (viz. níže *Upozornění*), adresa klinického žadatele,
- lokalizaci (tkáňový původ) vzorku – předmět vyšetření, popis odebraného materiálu, příp. anatomická specifikace místa odběru,
- klinickou diagnózu, příp. stručný klinický průběh,
- požadavek na rychlost provedení vyšetření (statim),
- datum odběru (v případě, že datum odběru není uvedeno, je za něj považováno datum uvedené na žádance vyšetření)
- kód zdravotní pojišťovny pacienta, příp. informaci o způsobu úhrady,

doporučené údaje:

- předchozí histologické vyšetření,
- předchozí ozařování či chemoterapie,
- adresa místa pobytu vyšetřované osoby v ČR,
- telefon či jiný kontakt pro případ sdělení urgentního nebo závažného výsledku

8.3.2. Průvodní list k cytologickému vyšetření

S každým preparátem či materiálem, který je zasílán do laboratoře na cytologické vyšetření, musí být dodán řádně vyplněný průvodní list (průvodka) - viz [Průvodka k bioptickému a cytologickému vyšetření vzorku](#), která je umístěna na webu nemocnice www.onhb.cz na stránce Oddělení patologie. Ústní požadavky nejsou ze strany naší laboratoře akceptovány.

Průvodka musí obsahovat minimálně tyto povinné údaje:

- jméno a příjmení pacienta včetně pohlaví,
- číslo pojištěnce, příp. datum narození a pohlaví (novorozenci, cizinci)
- identifikaci žadatele – jméno a podpis odesílajícího lékaře, IČP (viz. níže *Upozornění*), adresa klinického žadatele,
- lokalizaci (tkáňový původ) vzorku – předmět vyšetření, popis odebraného materiálu, příp. anatomická specifikace místa odběru,
- klinickou diagnózu, příp. stručný klinický průběh,
- požadavek na rychlost provedení vyšetření (statim),
- datum odběru (v případě, že datum odběru není uvedeno, je za něj požadováno datum uvedené na žádance vyšetření)
- kód zdravotní pojišťovny pacienta, příp. informaci o způsobu úhrady,

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

doporučené údaje:

- předchozí cytologické či histologické vyšetření,
- předchozí ozařování či chemoterapie,
- adresa místa pobytu vyšetřované osoby v ČR,
- telefon či jiný kontakt pro případ sdělení urgentního nebo závažného výsledku

! Upozornění:

! Je nutné zdůraznit rozdíl mezi IČZ a IČP:

IČZ je identifikační číslo zdravotnického zařízení přidělené zdravotní pojišťovnou v okamžiku jeho registrace

IČP je identifikační číslo pracovišť, které si přiděluje zdravotní zařízení samo (např. pro jednotlivé ambulance či oddělení) a které je následně smluvně uznáno zdravotní pojišťovnou pro vykazování výkonů.

! Pro smluvní vykazování výkonů (vyúčtování) je tedy zásadní uvádět na průvodce k vyšetření IČP, nikoliv IČZ!

Při uvedení jakéhokoliv jiného čísla než IČP není možné provedené vyšetření správně vykázat!

! Musí být jednoznačná identifikace pacienta na průvodce a skle či nádobce s materiálem!
Pokud tomu tak není viz. 9.3. Postupy při nesprávné identifikaci materiálu nebo průvodky.

! Údaje psané rukou musí být vždy čitelné a případné požadavky jednoznačné.

Poznámka: Prosím používejte k vyplňování modrou nebo černou propisovací tužku a přesně popište požadované vyšetření.

Žádanka laboratorního vyšetření musí splňovat náležitosti tiskopisu VZP 06, používejte proto přednostně žádanku Oddělení patologie (stahujte z www.onhb.cz), které tyto požadavky respektují. Žádanka je účetní doklad pro ZP, proto jejímu vyplňování věnujte přiměřenou dávku pečlivosti.

Nedostatky ve vyplnění žádanky mohou být důvodem k odmítnutí příjmu materiálu k vyšetření.

8.4. Požadavky na urgentní vyšetření (STATIM)

V podmínkách naší laboratoře se jedná o přednostní vyšetření z jiných důvodů než ohrožení života pacienta.

Požadavky na vyšetření STATIM (akutní vyšetření) se zasílají na stejných průvodkách jako pro ostatní běžná vyšetření a jsou navíc označeny (zatrženo ANO) v kolonce STATIM. Pokud používáte vlastní průvodku tak označit červeným slovem STATIM. Jinak průvodka musí obsahovat stejné povinné údaje jako u běžného histologického či cytologického vyšetření, viz 8.3. Průvodní listy k vyšetření.

Při zpracování a odečítání mají tyto případy přednost.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

8.5. Odběry a fixace vzorků

8.5.1. Odběry a fixace tkání

8.5.1.1. Všeobecné zásady pro odběry tkání

Odběr

Odběr provádí vždy lékař na jednotlivých klinikách, odděleních a dalších zdravotnických zařízeních. Materiál, který ošetřující lékař při operačním zákroku odebere, zasílá do laboratoře celý, a to vždy do jednoho pracoviště.

Bez souhlasu patologa, který odpovídá za vyšetření materiálu, by nikdo neměl odebranou tkáň nařezávat, otvírat, rozdělovat na menší kusy apod. Tyto zásahy zkreslují rozměry a znemožňují orientaci tkáně. Jsou možné jen v případě, že pomohou operatérovi v rozhodnutí o dalším postupu.

U větších lézí je vhodné provést anatomické označení patologické léze (např. stehem) a zapsat způsob označení na průvodku.

Za bezpečné odstranění materiálů použitých při odběru odpovídá lékař provádějící odběr.

Fixace

Tkáň musí být **ihned po odběru** fixována. Jako fixační tekutina se používá roztok 4% formaldehydu. Fixační tekutina se používá vždy čerstvá.

! Upozornění (při nedodržení následujících zásad dochází k autolýze materiálu a tím poškození nebo plnému znehodnocení vyšetřovaného materiálu):

*! Fixační tekutiny musí být dostatečné množství (**doporučení: fixační tekutiny má být minimálně 10-ti násobek objemu odebrané tkáně-vzorku**), tkáň musí být zcela ponořena.*

! Odebraný vzorek ihned vkládat do nádoby s dostatečným množstvím fixační tekutiny. Jinak by hrozilo povrchové zaschnutí tkáně a dochází tak k výraznému zhoršení prostupu fixační tekutiny tkání.

! Fixační tekutina musí mít ze všech stran přístup ke tkáni, aby mohla ideálně pronikat do tkáně – nejprve je nutné do nádoby nalít tekutinu a potom vložit materiál!!

! Materiály je nutno dávat do nádob, které odpovídají jejich velikosti a nikdy je do nádob nevtěsňovat!

! Nádoby je nutno řádně uzavřít, aby nedošlo k vylití a vyschnutí materiálu!

! Materiál se do doby přepravy do laboratoře neskladuje v lednici, formaldehyd za pokojové teploty rychleji proniká do tkání.

! Plošné orgány se před vložením do fixační tekutiny napínají na korkové podložky, zabrání se tak jejich zkroucení (např. konizáty čípků).

! Malé biopsie (např. endoskopické odběry) je vhodné orientovat spodinou na papírek.

Takto uložená a fixovaná tkáň je z hlediska času kvalitativně neměnná až do doby zpracování.

Laboratoř uchovává vyšetřovaný materiál do doby konečného stanovení výsledku.

Preparáty a parafinové bloky z jednotlivých vyšetření uchovává laboratoř následně minimálně po dobu 10 let.

Označení

Musí být zajištěna jednoznačná identifikace pacienta na průvodce a vzorku.

Nádoba s materiálem a průvodka musí být identifikovány shodně:

- jméno a příjmení pacienta

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

- číslo pojištěnce
- datum odběru
- oddělení nebo ambulance NHB nebo externí žadatel, který odběr provedl

Štítek se na zkumavky lepí tak, aby byl text dobře čitelný.

Pokud je shoda v identifikaci materiálu a průvodky, je materiál zpracován. Pokud shoda není viz 9.3. Postupy při nesprávné identifikaci materiálu nebo průvodky.

8.5.1.2. Manipulace s materiálem pro peroperační vyšetření

Odběr, fixace

Materiál je nutné okamžitě po odebrání odnést na oddělení k vyšetření. Čerstvě odebraný materiál je umístěn do nádoby bez fixačního roztoku. Aby během přenosu materiálu nedocházelo k osychání tkáně a tím k jejímu znehodnocení, je možné materiál zabalit do gázy, která je namočená ve fyziologickém roztoku.

Označení

Spolu s materiálem je dodána též vyplněná průvodka, na které musí být vyznačeno, že se jedná o peroperační vyšetření (synonyma: kryohistologie, frozen section, zmrazák, vyšetření na zmrzlo). Je **nutné**, aby přímo na žádance bylo uvedeno telefonní číslo, na které má být sdělen výsledek peroperačního vyšetření.

Musí být zajištěna jednoznačná identifikace pacienta na průvodce a vzorku.

Nádobu s materiálem a průvodku musí být identifikovány shodně:

- jméno a příjmení pacienta
- číslo pojištěnce
- datum odběru
- oddělení nebo ambulance NHB nebo externí žadatel, který odběr provedl

Štítek se na zkumavky lepí tak, aby byl text dobře čitelný.

Jakákoliv neshoda ve značení nádoby s materiálem a průvodky je laborantem okamžitě řešena telefonicky přímo se sálem.

Výsledek peroperačního vyšetření hlásí lékař patolog telefonicky na sál operujícímu lékaři.

Po zpracování zmrazovací technikou je zbytek materiálu fixován 4% formaldehydem a zpracován obvyklou histologickou technikou.

8.5.2. Odběry pro cytologické vyšetření

8.5.2.1. Zhotovení nátěrů a jejich fixace

Odběr provádí vždy klinický lékař, jedná se např. o odběr cytologie jehlou, odběr sekretu z bradavky apod. Nátěry se dělají na podložní sklo, nejčastěji matované. Skla je nutné označit jménem, příjmením a číslem pojištěnce nebo rokem narození pacienta. U nematovaných skel se označují nadepsaným štítkem.

K zajištění fixace je třeba přidat 2-3 kapky 4% formaldehydu. Jinak dochází k autolýze vzorku.

Po zhotovení nátěru se tento nechá zaschnout.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

8.5.2.2. Odběry tělesných tekutin a jejich fixace

Ostatní tělesné tekutiny (výpotek, punktát)

Odběry ostatních tělesných tekutin provádí vždy lékař. Jedná se např. o odběr cytologie jehlou, odběr tekutin z tělních dutin.

Laboratoř nemá žádné specifické požadavky pro odběry těchto tělesných tekutin. Určení minimálního množství vzorku je vždy individuální. V případě nejistoty je vhodná konzultace s lékařem Oddělení patologie.

Odebrané tělesné tekutiny se dodávají ve stavu, v jaké byly v okamžiku odběru bez použití fixační tekutiny, do čisté suché zkumavky bez gelu a jehly a je nutné je **co nejrychleji dopravit do laboratoře**. Maximální doba *od* odběru *do* zpracování v laboratoři je stanovena na 48 hodin. Pokud materiál není možné ihned dopravit na Oddělení patologie, je nutné ho uchovávat v chladničce při teplotě 2-8°C. Při transportu nesmí být materiál vystavován extrémním teplotám (vhodné je uložení v termoboxu).

Lékař určuje, zda odešle k vyšetření pouze tekutinu nebo z ní zhotovené nátěry, příp. obojí.

Označení

Zkumavka (příp. podložní skla s nátěry) i průvodka musí být identifikovány shodně. Jednoznačná identifikace pacienta na průvodce a vzorku je dána alespoň jedním z následujících parametrů:

- jméno a příjmení pacienta
- číslo pojištěnce
- datum odběru
- oddělení nebo ambulance NHB nebo externí žadatel, který odběr provedl

Štítek se na zkumavky lepí tak, aby byl text dobře čitelný.

Pokud je shoda v identifikaci materiálu a průvodky, je materiál zpracován. Pokud shoda není viz 9.3. Postupy při nesprávné identifikaci materiálu nebo průvodky.

8.6. Informace k dopravě materiálu

Řádně zafixovaný materiál, umístěný do vhodných pečlivě uzavřených a označených nádob s vyplněným průvodním listem je dopraven v přepravním boxu na Oddělení patologie.

Cytologické nátěry jsou převáženy v transportních krabičkách.

Možnosti dopravy:

- přinesení materiálu sanitáři (v rámci nemocnice)
- soz materiálu organizovaný nemocničními dopravci

Při špatném uzavření nádob, zkumavek s materiálem nejsme schopni zaručit jeho správnou přepravu!

8.7. Informace pro pacienta k odběrům

Laboratoř nemá žádné specifické požadavky na připravenost pacienta k odběrům. Odběry provádí vždy kvalifikovaný specializovaný lékař, který je za ně odpovědný.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

9. PREANALYTICKÉ PROCESY V LABORATOŘI

9.1. Příjem průvodních listů a materiálu

Laborantka na příjmovém pracovišti provede:

- *Přiřazení skla nebo histologického materiálu k průvodce* dle povinných identifikačních znaků – viz 8.3. Průvodní listy k vyšetření.
- *Kontrolu správnosti dodaného materiálu* – neporušenost obalu (pokud je důležité vzhledem k charakteru vzorku) – viz. 8.3. Postup při doručení vadných (kolizních) primárních vzorků
- *Kontrolu náležitostí průvodních listů* – viz. 8.3. Průvodní listy k vyšetření.
- *Označení průvodních listů pořadovým číslem*

9.2. Postupy při doručení vadných (kolizních) primárních vzorků

- Dodán histologický **materiál v porušeném obalu**:
  - Je-li **nádobka otevřená**, ale obsahuje odebraný materiál, pak je zpracován běžnou technikou.
  - Pokud je **materiál příliš malý** a došlo k jeho **vylití** i s fixační tekutinou, pak jej nelze zpracovat. Tuto skutečnost oznámí laborantka lékaři a ten pak informuje ošetřujícího lékaře. O této skutečnosti je proveden zápis do Evidence odmítnutých vzorků.
- Dodáno **rozbité sklo** (s nezpracovaným nátěrem):
  - Pokud je sklo **částečně** zachovalé, pak je lze „orientačně“ obarvit a odečíst i limitovaný nátěr.
  - Je-li sklo **rozbité zcela**, nelze jej obarvit ani odečíst a materiál není přijat k dalšímu zpracování. Ošetřující lékař je o této skutečnosti telefonicky či písemně informován pracovníkem laboratoře, který provede zápis do Evidence odmítnutých vzorků.
- Nesprávný odběr cytologie** (např. bezbuněčné nátěry) – je odečten i ne zcela adekvátní nátěr a ošetřující lékař je o odběru informován spolu s výsledkem.
- Vylití tekutiny** určené k cytologickému zpracování (punktát):
  - **částečné** - postačuje-li množství tekutiny ke zhotovení nátěru, je zpracována.
  - **úplné** – laborantka informuje lékaře, který oznámí tuto skutečnost ošetřujícímu lékaři. O této skutečnosti je proveden zápis do Evidence odmítnutých vzorků.
- Pokud je dodán **histologický materiál bez průvodky**, pak laborantka na základě telefonické domluvy s ošetřujícím lékařem vyplní průvodní list a současně žádá o zaslání originální průvodky, která je následně připojena k duplikátu.
- Dodán **průvodní list bez materiálu**, pak laborantka kontaktuje telefonicky ošetřujícího lékaře a žádá dodání chybějícího materiálu.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

9.3. Postupy při nesprávné identifikaci materiálu nebo průvodního listu

- ☒ Pokud je **nesoulad v základních identifikačních znacích pro přidělení průvodky ke vzorku biologického materiálu** (jméno a příjmení pacienta, číslo pojištěnce), pak materiál není přijat k dalšímu zpracování, pokud neobsahuje alespoň jeden z výše uvedených údajů. Doplnění dalších identifikačních znaků na materiálu řeší laborantka, která kontaktuje telefonicky ošetřujícího lékaře a žádá dodání chybějícího. Na průvodní list je poznačeno: „Identifikace na materiálu telefonicky dožádána“ a laborantka stvrdí získané údaje svojí identifikací (podpisem) na průvodku.
- ☒ **Průvodka není řádně vyplněná** – schází některé povinné údaje viz. 3.2. Průvodní listy k vyšetření. Materiál je přijat a nesrovnalosti řeší laborantka, která kontaktuje telefonicky ošetřujícího lékaře a žádá dodání chybějících údajů. Na průvodní list je poznačeno: „Identifikace na průvodce telefonicky dožádána“ pracovník laboratoře stvrdí získané údaje svojí identifikací (podpisem) na průvodku.

9.4. Vyšetřování smluvními laboratořemi, konzultační činnost

Oddělení patologie rovněž zajišťuje prostřednictvím smluvních laboratořích konzultační činnost, v případech, kdy není možné stanovit diagnózu na základě metod dostupných na našem oddělení (např. další imunohistochemické metody či molekulárně biologické metody). Do smluvních laboratořích odesíláme preparáty a parafinové bloky spolu s předběžným výsledkovým protokolem, který zároveň obsahuje informace k požadovanému konzultačnímu vyšetření. O této skutečnosti informuje lékař Oddělení patologie, který zasílání provádí, ošetřujícího lékaře.

Požadavky na konzultační vyšetření včetně materiálu jsou zpravidla zasílány sanitou a jsou adresovány konkrétnímu lékaři smluvní laboratoře.

10. FÁZE PO VYŠETŘENÍ

10.1. Bezpečné odstraňování materiálů

Bezpečná likvidace biologického materiálu po vyšetření již nepotřebných vzorků je popsána ve směrnici „Zásady a metodika pro hospodaření s odpady“, která obsahuje pokyny a postupy pro třídění, manipulaci a svoz odpadů z oddělení včetně stanovení odpovědnosti příslušných pracovníků za nakládání s odpady. Odvoz a likvidace všech druhů produkovaných odpadů z oddělení je zajišťován prostřednictvím externích firem.

10.2. Manipulace a skladování materiálu

10.2.1. Skladování před a v průběhu vlastního vyšetření

Skladování vzorku je v souladu s obecnými právními předpisy a doporučeními odborných společností.

Vzorky jsou skladovány pro případné opakování vyšetření, nebo dovyšetření požadované lékařem. Vzorky jsou skladovány ve skříni na rezervy.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

10.2.2. Skladování po vyšetření

Část biologického materiálu je zpracována beze zbytku. Pokud dojde k uložení zbytku materiálu, pak je materiál ponechán minimálně do doby uvolnění výsledku. Následně je materiál likvidován dle platné legislativy (viz 10.1. Bezpečné odstraňování materiálů).

10.3. Opakovaná a dodatečná vyšetření a časový interval pro jejich požadování

Ošetřující lékař může požadovat opakované či dodatečné vyšetření již zaslání vzorku. Způsob opakovaného či dodatečného vyšetření konzultuje ošetřující lékař vždy s lékařem patologem, který rozhodne o typu opakovaného či dodatečného vyšetření:

vzorek tkáně může být opakovaně či dodatečně vyšetřen následujícími způsoby:

- 1) přikrojením dalšího vzorku ze zbytkového materiálu (pokud je k dispozici)
- 2) z archivovaného parafínového bločku zhotovením dalších preparátů
- 3) opakovaným vyšetřením archivovaných preparátů

Ze strany laboratoře jsou akceptovány ústní nebo telefonické požadavky na dodatečná nebo opakovaná vyšetření (např. dodatečné provedení vyšetření steroidních receptorů u core-biopsie nádoru prsu). Lékař - patolog zapíše typ opakovaného či dodatečného vyšetření na původní průvodní list spolu se jménem lékaře, který vyšetření požadoval, a záznam stvrdí svým podpisem. V rámci telefonické žádosti lékař patolog informuje žádajícího lékaře o případné nutnosti dodání žádanky na požadované dodatečné vyšetření. Výsledky opakovaných nebo dodatečných vyšetření jsou zapsány do výsledkového listu ve formě dodatku (doplnění nálezu).

V některých případech (event. na žádost ošetřujícího lékaře) zasíláme preparáty a parafínové bloky s kopií průvodky ke druhému čtení do smluvních laboratoří (viz. 9.4. Vyšetřování smluvními laboratořemi).

V případě, že je potřeba opakovat vyšetření z důvodu podezření na nesprávnost výsledku, je toto opakování provedeno na náklady laboratoře.

Maximální časový interval pro požadování opakovaných a dodatečných vyšetření je 10 let (doba, po kterou se skladují preparáty a parafínové bloky).

11. VYDÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ A KOMUNIKACE S LABORATOŘÍ

11.1. Informace o formách vydávání výsledků

- ☒ Oddělení patologie používá jako hlavní způsob vydávání výsledků **rozesílání výsledkových protokolů v tištěné podobě všem žadatelům**. Zapsání výsledků vyšetření probíhá přes nemocniční informační systém. Před vydáním jsou výsledky kontrolovány a podepsány lékařem, který provádí vyšetření. Výsledky vyšetření, určené pro odeslání žadatelům, jsou následně rozděleny do nadepsaných obálek a poté odeslány (svozem, poštou).

V případě diagnózy zhoubného nádoru je jeden výsledkový protokol odeslán na onkologické oddělení nemocnice.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

🖨️ v elektronické formě všem oddělením a ambulancím nemocnice, které jsou připojeny k NIS

- 📞 sdělování výsledků telefonicky přichází v úvahu v těchto případech:
- vždy v případě peroperačního vyšetření - v těchto případech sděluje nález lékař-patolog lékaři a musí být proveden zápis do výsledkového protokolu.
  - je dále používáno v případě nebezpečí z prodlení, řešení nějakého vzniklého problému, k zajištění potřebných chybějících informací apod. V těchto případech sděluje výsledky lékař-patolog pouze ošetřujícímu lékaři.
  - výsledek uzavřených výsledkových protokolů může telefonicky sdělovat lékař, pouze při jednoznačné identifikaci lékaře (sdělení IČP), který si o vyšetření volá a provádí zápis do příslušné průvodky vzorku (primární dokumentace)

☹️ Pacientům jsou výsledky sdělovány jen zcela výjimečně, po konzultaci s ošetřujícím lékařem.

Pozn.: Všechny výsledky jsou vždy vytištěny a standardně distribuovány.

Uvolňování a tisk výsledků je prováděn každý všední den.

Vytištěné výsledky musí být dobře čitelné.

Distribuci výsledků provádí administrativní pracovnice PAT.

11.2. Typy nálezů a laboratorních zpráv

Používá se výdej:

- hotové, kompletní výsledkové protokoly, s definitivně stanovenou diagnózou
- neúplné výsledkové protokoly – jedná se o předběžná sdělení (např. v případě doordinovaných imunohistochemických vyšetření, odesílaných ke druhému čtení do smluvní laboratoře, apod.), kdy výsledky ještě chybějí. Vždy je nutno uvést, že výsledek není úplný, a že budou provedena ještě další vyšetření. Po úplném zpracování je kompletní výsledkový list vytištěn ještě jednou a expedován žadateli o vyšetření.

11.3. Změny výsledků a nálezů

Dojde-li ke zjištění chybného výsledku, musí být ihned opraven.

Pokud nastane situace, kdy chyba byla zjištěna až po vydání výsledkového protokolu z laboratoře, je vystaven nový duplicitní výsledkový list se zaznamenaným správných výsledkem a spolu s omluvou odeslán ošetřujícímu lékaři. Při zjištění chybného výsledku je ihned lékařem - patologem o této skutečnosti telefonicky informován ošetřující lékař.

Původní výsledkový list a výsledkový list po opravě se oba archivují.

Tento proces je veden jako neshoda se záznamem na příslušných formulářích.

11.4. Intervaly od dodání materiálu k vydání výsledků

Výsledky všech vyšetření jsou při běžném rutinním provozu předány vždy maximálně do týdne. Jsou kompletovány minimálně 1x denně a připraveny pro jednotlivé žadatele.

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

Výjimku tvoří některá imunohistochemická dovyšetření, jejichž zpracování je časově náročnější nebo nejsou k dispozici na našem pracovišti, maximální termín dodání výsledků je obvykle 14 dní. U některých molekulárně biologických metod (vyšetření prováděno ve smluvních laboratořích) může být dostupnost výsledku až 4 týdny.

Materiál na urgentní vyšetření (STATIM) má vždy přednost před ostatními.

Druh vyšetření	Dostupnost výsledků
Standardní histologické vyšetření	4 dny – 7 dní
STATIM	2 - 3 dny
Cytologické vyšetření	4 dny – 7 dní
Peroperační biopsie	25 minut
Imunohistochemické vyšetření	1 – 2 týdny

Pozn.: při odeslání preparátů a parafinových bloků do smluvních laboratoří dochází k prodloužení intervalu.

11.5. Způsob řešení stížností

Stížnost lékaře, pacienta a ostatních účastníků je podnětem pro zlepšení práce Oddělení patologie, a proto se zabýváme prošetřením každé uplatněné stížnosti.

Zákazníci (lékaři požadující vyšetření, pacienti) nebo jiné strany (státní správa, ČIA, apod.) mohou podávat stížnosti na činnosti PAT:

- průběh provádění laboratorního vyšetření
- výsledky laboratorních vyšetření
- způsob jednání pracovníků
- nedodržení ujednání vyplývajících z uzavřené dohody

Stížnosti lze podat písemně, ústně, telefonicky, faxem nebo e-mailem do 30 dnů po obdržení výsledků vyšetření nebo od stěžované události. Stížnosti vyřizuje primář PAT.

Jakýkoliv z výše uvedených způsobů je podnětem pro řešení stížnosti.

Postupy pro řešení možných (předpokládaných) stížností:

1. Nedodání výsledku ve stanoveném termínu (viz. 11.4. Intervaly od dodání materiálu k vydání výsledků)

Je-li stížnost oprávněná a výsledky nebyly skutečně dodány v termínu uvedeném v Příručce pro odběr primárních vzorků, postupuje pracovník takto:

- ověřit totožnost stěžujícího (žadatel o vyšetření),
- v případě známých výsledků jsou výsledky sděleny žadateli,
- pokud je vyšetření bez výsledků, informuje klienta o nejbližším termínu dodání výsledků.

2. Stížnosti na postup nebo výsledky laboratorního vyšetření

Stížnost je předána k vyřízení oprávněnému lékaři-patologovi, o stížnosti je informován primář oddělení.

3. Stížnosti na pracovníky laboratoře

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

Stížnost je předána primáři oddělení, který stížnost vyřeší. Případně pošle omluvný dopis stěžovateli nebo sjedná osobní schůzku.

Termíny pro vyřízení stížností:

- ⌚ stížnost na výsledek vyšetření lze podat kdykoliv; ostatní stížnosti lze podat do 30 dnů od předmětné události.
- ⌚ pokud stížnost není řešena ihned, je termín na vyřízení stížnosti 30 kalendářních dnů; v tomto termínu oznámí odpovědný pracovník stěžovateli výsledek šetření.
- ⌚ v případě, že nelze v tomto termínu stížnost vyřešit, informuje stěžovatele o dosavadním postupu (např. znalecký posudek) s uvedením data konečného rozhodnutí.

12. SEZNAM VYŠETŘENÍ POSKYTOVANÝCH LABORATOŘÍ

12.1. Histologická laboratoř

Pořadové číslo	Přesný název postupu vyšetření	Identifikace postupu vyšetření ¹⁾	Předmět vyšetření
823 - Laboratoř patologie			
1.	Histologická vyšetření tkání a diagnostika (mikroskopie)	SOP_PAT_01	tkáně
2.	Peroperační vyšetření buněk a tkání a diagnostika (mikroskopie)	SOP_PAT_02	tkáně a buňky
3.	Imunohistochemická vyšetření antigenů (mikroskopie)*	SOP_PAT_03	tkáně a buňky
4.	Negynekologická Cytologická vyšetření a diagnostika (mikroskopie)	SOP_PAT_04	buňky z punkce tkání, tělních tekutin a obsahu patologických dutin

***Seznam protilátek pro vyšetření antigenů (metoda SOP_PAT_03)**

Aktuální seznam protilátek je dostupný na webových stránkách www.onhb.cz v části oddělení patologie. Dále je možné poskytnout na vyžádání aktuální dokument SEZ_PAT_13 – Seznam protilátek pro vyšetřování antigenů.

Pozn.: Další imunohistochemická vyšetření zajišťujeme prostřednictvím smluvních laboratoří.
Molekulárně genetická vyšetření (PCR, FISH apod.) zajišťujeme prostřednictvím smluvních laboratoří.
Laboratoř PAT má zaveden flexibilní rozsah akreditace v rámci metody SOP_PAT_03 - Imunohistochemická vyšetření antigenů (mikroskopie)

Nemocnice Havlíčkův Brod, Histologická laboratoř oddělení patologie		
Signatura: PJ_PAT_02-R8	Datum vydání: 6.10.2021	Schválil: MUDr. Roman Boháč

12.2. Pitevna

Název vyšetření	Identifikace postupu vyšetření ¹⁾	A/N ²⁾
Odběr tkání z patologicko-anatomické pitvy na histologická vyšetření	SOP_PAT_05	N

¹⁾ Označuje signaturu dle přílohy žádosti akreditačního osvědčení, kde se nalézá přesný název vyšetření. Příloha akreditačního osvědčení je na webu nemocnice www.onhb.cz v sekci Oddělení patologie

²⁾ Označuje, zda se jedná o připravované vyšetření k akreditaci dle normy ČSN EN ISO 15189:2013. A = připravované k akreditaci, N = neakreditované

13. OBECNÉ ZÁSADY NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ

PAT nakládá s osobními a citlivými údaji pacientů tak, aby nemohlo dojít k neoprávněnému přístupu k nim, jejich změně nebo zneužití.

Organizační opatření:

- pracovníci PAT se řídí směrnicí Nemocnice Havlíčkův Brod Zpracování osobních údajů – GDPR
- pracovníci PAT jsou periodicky proškolení v zajištění bezpečnosti osobních údajů při jejich zpracování
- pracovníci PAT jsou seznámeni s povinnou mlčenlivostí vyplývající z platných právních předpisů ve vztahu k nakládání s osobními údaji, tuto skutečnost stvrzují svým podpisem

Technické opatření:

- mechanické zabránění přístupu k osobním údajům – PAT má řízený vstup do laboratoře pouze pro oprávněné osoby
- přístup do nemocničního informačního systému (NIS) je pro pracovníky v rámci jejich přiděleného rozsahu oprávnění a je chráněn heslem